

MEERJARENBELEIDSPLAN

ISD BOL 2027-2030

VERSIE 0-8

31 augustus 2026

isdbol

| intergemeentelijke sociale dienst | brunssum | landgraaf |

Inhoudsopgave

Inleiding 4

1. Ontwikkelingen Participatiewet in balans 5

1.1 Participatiewet in balans 5

1.2 Wet handhaving sociale zekerheid 5

1.3 Herijking visie sociaal domein Brunssum 6

1.4 Toekomstvisie Landgraaf 6

1.5 Naar een meer proactieve manier van werken: stabiliteitsdenken en de doorbraakmethode 7

1.6 Van school naar duurzaam werk 8

2. Taakverdeling in de keten 9

Betere Buren Bv, het Sociaal Ontwikkelbedrijf van de gemeente Brunssum 9

Mensontwikkelbedrijf Landgraaf 10

Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad 10

Samenwerking Parkstad/Regionale werkhubs 111

3. De taken van ISD BOL 12

3.1 Inkomen 12

Landelijke wetten 13

Specifieke regelingen Landgraaf en Brunssum 14

Specifieke regelingen Landgraaf 15

3.2 Werk en mensontwikkeling 15

1-30 % arbeidsfit 16

30-80% arbeidsfit 16

80-100% arbeidsfit 16

Toekennen Loonkostensubsidie 17

Juridische vraagbaak bij re-integratie 17

3.3 De menselijke maat en handhaving 17

3.4 Administratieve taken en ontzorgen 18

Intern 18

Betere Buren en MOB 19

Sociaal Domein 19

Regionale Werkhubs 19
4. Speerpunten 20

Inleiding

Dit is het Meerjarenbeleidsplan ISD-BOL 2027-2030. Het is echter gebaseerd op de uitgangspunten van de gemeenten Brunssum en Landgraaf. De looptijd van de meerjarenplannen is zo veel mogelijk gelijk aan de zittingsperiode van de gemeenteraden.

In hoofdstuk 1 geven we een overzicht van relevante landelijke, regionale en plaatselijke ontwikkelingen.
In hoofdstuk 2 beschrijven we de ketensamenwerking met de mensontwikkelbedrijven van Brunssum en Landgraaf en met het Werkgeversservicepunt.
In hoofdstuk 3 geven we een overzicht van de taken van ISD BOL.
We sluiten af met de speerpunten voor de komende periode in hoofdstuk 4.

1. Ontwikkelingen

1.1 Participatiewet in balans

Met de wet Participatiewet in balans wijzigt de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening en oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). De bedoeling is om de balans tussen bestaanszekerheid, re-integratie en handhaving te verbeteren. Door de complexiteit, de eerdergenoemde strenge handhaving en de beperkte ondersteuning wordt de Participatiewet soms als te hard ervaren. Om dit aan te pakken introduceert dit voorstel een pakket van ruim twintig maatregelen die uitvoeringsprofessionals meer ruimte geven om mensen goed te ondersteunen. In eerste instantie om hen aan het werk te helpen en als dat (nog) niet kan te zorgen voor een toereikend inkomen en andere vormen van participatie. Vertrouwen en de menselijke maat komen bij de uitvoering centraal te staan.
De wet is onderdeel van het bredere programma Participatiewet in balans, dat bestaat uit drie sporen:

1. De wet zelf, met de ruim 20 maatregelen op korte termijn. Een deel is per 1 januari 2026 in werking getreden, andere zullen per 1 januari 2027 in werking treden of op een nog te kiezen datum bij Koninklijk Besluit.
2. Fundamentele herziening van de Participatiewet.
3. Versterken van de vakkundigheid in de uitvoering.

Spoor 2 en 3 zullen hun weerslag hebben op ISD BOL en de twee sociaal ontwikkelbedrijven. De regierol zal verschuiven van deze organisaties naar de cliënt zelf. Dat heeft consequenties voor werkprocessen en functieprofielen. Hierop wordt al door de gemeenten geanticipeerd. Dit komt verderop in dit hoofdstuk aan de orde.

1.2 Wet handhaving sociale zekerheid

Naar verwachting treedt per 1 januari 2027 de Wet handhaving sociale zekerheid in werking. Met deze wet krijgen gemeenten en uitvoeringsorganisaties, zoals UWV en de Sociale Verzekeringsbank, meer ruimte om bij de handhaving van regels in de sociale zekerheid rekening te houden met persoonlijke omstandigheden. Het wetsvoorstel is opgesteld naar aanleiding van de aanbevelingen van de Parlementaire Enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening. Deze commissie pleit voor een meer menselijke aanpak bij het handhaven.

Dit verandert er:

- Gemeenten hoeven geen standaard boetes meer op te leggen, maar maken per geval een zorgvuldige belangenafweging, waarin zij de aard en ernst van de overtreding, de mate van verwijtbaarheid en hun eigen rol in het proces van inkomensondersteuning meewegen.

- Gemeenten mogen afzien van terugvordering bij bijzondere omstandigheden of als het beter is voor een doelmatige uitvoering.
- Er komt een mogelijkheid om boetes (geheel of gedeeltelijk) kwijt te schelden als iemand meewerkt aan een schuldregeling.
- De termijn voor kwijtschelding van schulden door het schenden van de inlichtingenplicht wordt verkort van 10 naar 5 jaar.
- De hoogte van bestuurlijke boetes wordt begrensd om te voorkomen dat straffen buitensporig hoog worden.
- De periode waarover gecontroleerd mag worden of iemand terecht een uitkering heeft ontvangen wordt beperkt tot maximaal 5 jaar.

1.3 Herijking visie sociaal domein Brunssum

In 2025 heeft Brunssum haar visie op het sociaal domein herijkt. Dit is te vinden in het koerskompas “Brunssum mijn (t)huis”. Uitgangspunt is dat gewerkt wordt op basis van de maatschappelijke opgaven én dat het aansluit bij de leefwereld van inwoners, met meer samenhang, effectiviteit en grip. Hieronder staan de eerste vijf maatschappelijke doelen van het koerskompas.

1. Bevolking in balans: inwoners kunnen “met trots een leven lang kunnen wonen, werken en leven” in Brunssum.
2. Bestaanszekerheid voor iedereen. Naast inkomensondersteuning ook check op andere leefgebieden die de bestaanszekerheid (kunnen) bedreigen, zoals schulden en armoede. Zij doet dit met een brede blik samen met onder meer CMWW, Leger des Heils en bibliotheek, door te signaleren, door te verwijzen en te verbinden.
3. Kansen voor jongeren.
4. Ruimte voor talent en ontwikkeling.
5. Gezond samenleven in veerkrachtige wijken

Deze maatschappelijke doelen worden deels door ISD BOL en deels door de sociaal ontwikkelbedrijven gerealiseerd.

1.4 Toekomstvisie Landgraaf

In “Natuurlijk leven en beleven”, Toekomstvisie Landgraaf 2050, heeft de gemeente Landgraaf onder meer haar visie op Werk en Inkomen geformuleerd. Hieronder de kern daarvan.
“Iedereen in Landgraaf moet kunnen participeren, met werk als hoogste vorm. We streven naar een inclusieve arbeidsmarkt en stimuleren samenwerking met buurgemeenten om werkzoekenden meer kansen te bieden. Werkgevers en opdrachtnemers worden aangemoedigd om banen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Om duurzame werkgelegenheid te bevorderen, ondersteunen we initiatieven die langdurige arbeidskansen bieden. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen extra begeleiding, zodat

ze de rust en stabiliteit vinden om weer actief deel te nemen. Dit draagt bij aan een sociaal sterke en economisch veerkrachtige gemeente."

Ook deze doelen komen overeen met die van ISD BOL en de sociaal ontwikkelbedrijven.

1.5 Naar een meer proactieve manier van werken: stabiliteitsdenken en de doorbraakmethode

Uitgangspunten van de invoering van de decentralisaties met betrekking tot jeugd, WMO, participatie en passend onderwijs waren onder meer:

- Een grotere rol van de cliënt en het gezin, meer eigen verantwoordelijkheid;
- Integraliteit in diagnose en aanpak;
- Daardoor meer efficiency en effectiviteit.

De eerste jaren na de invoering is in Nederland door gemeenten vooral gewerkt aan het vormen van (integrale) wijkteams, het organiseren van (gezamenlijke) inkoop, monitoring en kwaliteitsbewaking en het sturen op kosten om bezuinigingen op te vangen. Op de meeste plekken in Nederland is dat inmiddels ingeregeld en worden volgende stappen gezet. Zowel in Landgraaf als in Brunssum is geanalyseerd hoe men er voorstaat en wat de volgende stappen zijn. Er is behoefte aan:

- Betere samenwerking tussen uitvoerende organisaties;
- Minder overlap en inefficiëntie;
- Meer sturing op resultaten;
- Een betere aansluiting tussen de leefwereld van inwoners en de gemeentelijke regels en procedures.

Zowel in Brunssum als in Landgraaf heeft dat geleid tot een andere werkwijze. In Landgraaf hanteert men de doorbraakmethode; in Brunssum het stabiliteitsdenken. In beide gevallen is werk het hoogste doel. Hoewel deze methoden op bepaalde punten van elkaar verschillen, of minder ver gaan is er een duidelijke rode draad te zien.

- Meer integraliteit tussen de uitvoerende organisaties en daardoor minder overlap en meer efficiency.
- Een meer proactieve houding: niet afwachten wanneer de burger met een hulpvraag komt, maar als samenwerkende organisaties de burger waar het om gaat identificeren en opzoeken zodat problemen eerder worden gesignaleerd en waar mogelijk opgelost.

Bovenstaande heeft gevolgen voor zowel ISD BOL als de mensontwikkelbedrijven van Brunssum en Landgraaf. De al bestaande samenwerking zal nog hechter worden; gesprekken en analyses zullen nog meer in samenspraak en samenwerking worden uitgevoerd. In sommige gevallen vinden deze activiteiten plaats op elkaars locaties.

De voorzieningenwijzer, die door ISD BOL wordt uitgevoerd, zal een belangrijkere rol spelen in deze methodiek. Het gaat dan om het in beeld te brengen van wetten en regelingen waar burgers gebruik van kunnen maken zodat zij financieel ondersteund worden en/of minder kosten maken.

1.6 Van school naar duurzaam werk

Per 1 januari 2026 is de wet Van school naar duurzaam werk in werking getreden. Doel van de wet is dat álle jongeren een volwaardige plek op de arbeidsmarkt vinden en behouden, zodat niemand tussen wal en schip valt.

Dit doel wordt bereikt via drie concrete subdoelen:

- Voorkomen van jeugdwerkloosheid: Jongeren direct vanuit de schoolbanken naar een baan of vervolgopleiding begeleiden.
- Duurzaamheid garanderen: Niet zomaar een tijdelijk baantje vinden, maar zorgen voor werk met toekomstperspectief en ontwikkelingsmogelijkheden.
- Sluitende samenwerking: Scholen, gemeenten en het UWV verplichten om digitaal informatie te delen, zodat de begeleiding naadloos doorloopt na het afstuderen.

De wet richt zich hierbij specifiek op kwetsbare jongeren tot 27 jaar, zoals schoolverlaters zonder startkwalificatie of studenten uit het praktijkonderwijs en het mbo. ISD BOL heeft een rol in de sluitende samenwerking, namelijk inkomensverstrekking en het bewaken van de voortgang.

2. Taakverdeling in de keten

De gemeente Brunssum en de gemeente Landgraaf hebben eerder besloten dat ALLE re-integratietaken voor haar bijstandscliënten door Betere Buren respectievelijk Mensontwikkelbedrijf Landgraaf worden uitgevoerd. ISD BOL draagt aan de poort zorg voor een eerste diagnose van de mate van arbeids- en trajectgeschiktheid en draagt bij aanwezigheid hiervan over aan Betere Buren en het Mensontwikkelbedrijf Landgraaf.

ISD BOL verzorgt de administratieve werkzaamheden met betrekking tot de re-integratietaken.

Betere Buren Bv, het Sociaal Ontwikkelbedrijf van de gemeente Brunssum

De gemeente Brunssum heeft al jaren haar eigen mensontwikkelbedrijf, Betere Buren BV, waarvan de gemeente de enige eigenaar is. De cliënten die bij Betere Buren ontwikkeld worden zijn onder andere actief in de wijken: voor particulieren, voor bedrijven, en voor de gemeente. Ze helpen particulieren met boodschappen, wassen en strijken, klussen aan en in het huis, het onderhouden van de tuin, of met verhuizen. Ook brengen ze post rond, werken in groen, en houden de gemeente schoon.

De cliënten worden voorbereid op een betaalde baan of, als dit niet mogelijk is, op maatschappelijke participatie. Daartoe werkt Betere Buren samen met het bedrijfsleven. Medewerkers gaan aan de slag voor bedrijven in bijvoorbeeld de bouw, de logistiek, de schoonmaak of de beveiliging. Dat doen ze onder begeleiding, en in combinatie met scholing en trainingen.

De gemeente Brunssum transformeert Betere Buren naar een toekomstbestendig Sociaal Ontwikkelbedrijf. Dit is ingegeven door landelijke transities in sociale infrastructuur, de Participatiewet en de noodzaak om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam te ondersteunen. Betere Buren bedient inmiddels de volledige doelgroep van de Participatiewet: zij voert ALLE re-integratietaken voor bijstandscliënten van Brunssum uit. ISD BOL heeft dan ook alle taken op het gebied van re-integratie en participatie voor Brunssum overgedragen aan Betere Buren.

De belangrijkste doelgroepen van Betere Buren zijn:

- Participatiewet-cliënten;
- Jongeren zonder startkwalificatie;
- Statushouders;
- Nieuw Beschut Werk;
- Mogelijk in de toekomst (meer) Wsw'ers, afhankelijk van keuzes die gemeenten maken.

Sociaal Ontwikkelbedrijf Brunssum zal de komende jaren investeren in de uitbreiding van leerlijnen, onder andere logistiek, groen, horeca, fietsherstel, bouw en zorg.

Mensontwikkelbedrijf Landgraaf

Landgraaf kent net als Brunssum een eigen Mensontwikkelbedrijf (MOB). De werkwijze is vergelijkbaar met die van Betere Buren. Ook hier wordt ingezet op het verder ontwikkelen tot een sociaal ontwikkelbedrijf. Cliënten worden kandidaten genoemd. Met deze benaming wordt recht gedaan aan de mogelijkheden die zij hebben. Tijdens de (individuele) ontwikkeltrajecten krijgen zij begeleiding door ontwikkelcoaches. Daarnaast werkt MOB met lokale bedrijven die hun kandidaten inzetten zodat zij specifieke arbeidsvaardigheden kunnen ontwikkelen (bijvoorbeeld in een productieomgeving), ter voorbereiding op een betaalde baan.

Bij het MOB staat de ontwikkeling van kandidaten voorop. Kandidaten worden ontwikkeld naar de voor hen, op dat moment, meest maximale vorm van participatie. Dit is bij voorkeur uitstroom naar betaalde arbeid. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, zal er ingezet worden op deelname aan de maatschappij met vrijwilligerswerk of een andere vorm van maatschappelijke deelname.

MOB zet in op een goede diagnose na aanmelding bij het MOB. Dit wordt gedaan met het Start-traject. Gedurende dit trajectonderdeel wordt er met een intensief programma gekeken naar de mogelijkheden en de beperkingen van de kandidaat in de meest brede vorm. Door deze intensieve inzet en een goede diagnose meteen aan het begin van het traject, kan er met een goede basis gewerkt worden aan ontwikkeling. Naast de individuele begeleiding wordt er steeds meer ingezet op een groepsgewijze aanpak; niet alleen in de startfase, maar het loopt als een rode draad door het traject heen.

MOB biedt naast haar reguliere traject ook betaalde ontwikkeling aan door de samenwerking met Rd4. Rd4 biedt kandidaten de kans om gedurende de periode van 1 jaar zich verder te ontwikkelen. Na een periode van drie maanden met behoud van uitkering, wordt de inzet bij Rd4 beloond met een dienstverband. Na de periode van één jaar wordt samen met de kandidaat gekeken naar een vervolgbaan.

Samen met Vista bestaat de mogelijkheid om kandidaten een praktijkverklaring assistent dienstverlening te geven.

Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad

Overal in Nederland geven gemeenten, UWV en andere instanties samen vorm aan werkgeversdienstverlening zoals arbeidsbemiddeling en de inzet van daarmee gepaard gaande instrumenten in Werkgeversservicepunten. In Parkstad is dat belegd bij WSP Parkstad, een organisatie die net als ISD BOL een gemeenschappelijke regeling is.

Samenwerking Parkstad/Regionale werkhubs

De gemeenten in Parkstad werken op het gebied van werkgelegenheid ook samen in de zogenaamde regionale werkhubs. Basis vormt het door alle gemeenten ondertekende convenant regionale werkhubs.

Die samenwerking is gericht op het creëren van een inclusieve, duurzame en goed functionerende samenwerking in de Parkstadgemeenten. De samenwerking moet leiden tot afgestemde maatregelen en initiatieven die erop gericht zijn om werkgelegenheid te bevorderen, werknemers én werkgevers te ondersteunen, en de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verbeteren. Primair gaat het om het duurzaam laten uitstromen van cliënten naar werk maar in veel gevallen zal participatie het hoogst haalbare zijn. Hierbij wordt gebruik gemaakt van elkaars infrastructuur.

Belangrijke doelen van de samenwerking zijn onder andere:

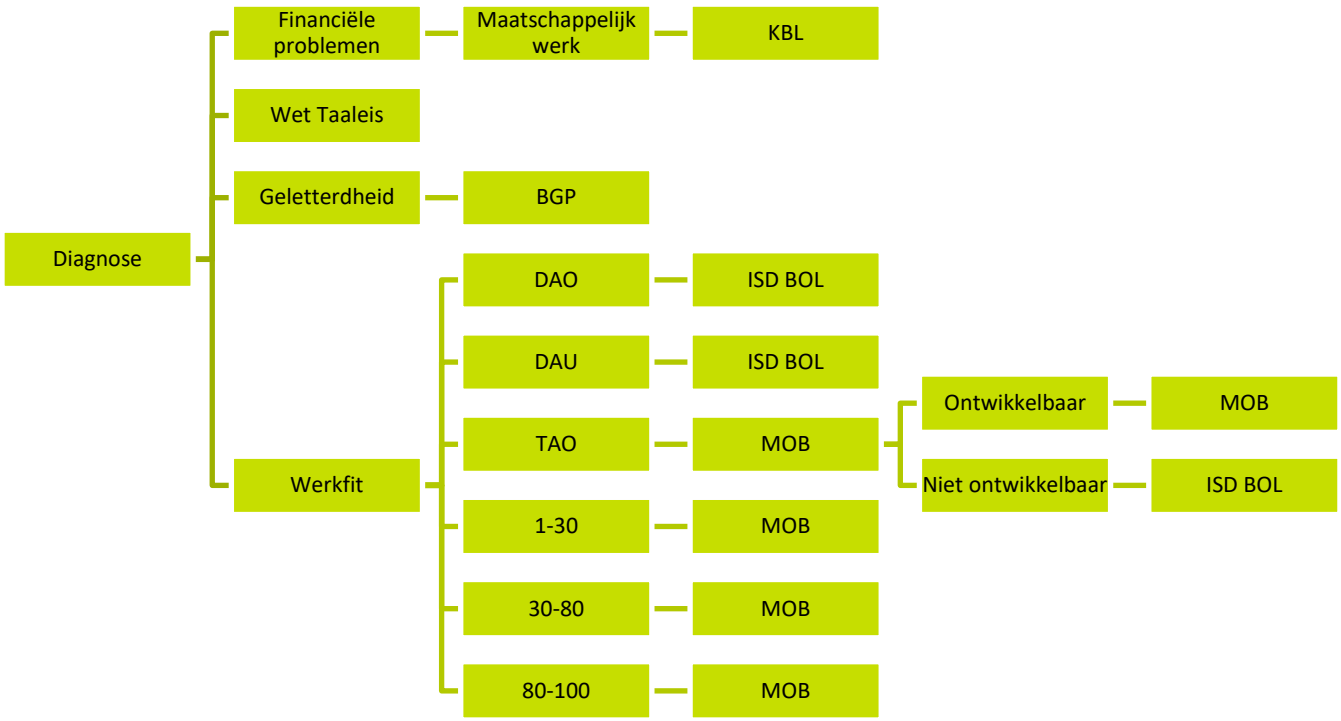
1. *Bevorderen van arbeidsmarktparticipatie:* door de afstemming van programma's en trajecten kunnen gemeenten werkzoekende inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, effectiever begeleiden naar werk en hen ondersteunen in hun ontwikkeling.
2. *Ondersteunen van werkgevers:* Samenwerking en afstemming van regelingen maakt het mogelijk werkgevers beter te bedienen bij de werving en selectie, subsidieregelingen en ondersteuning bij het in dienst nemen van specifieke doelgroepen.
3. *Efficiënt gebruik van middelen:* Door regionale samenwerking kunnen gemeenten kosten besparen en middelen efficiënter inzetten. Ze kunnen samen opleidingen en trajecten aanbieden die afgestemd zijn op regionale behoeften, wat kostenbesparend werkt en de effectiviteit verhoogt.
4. *Vergroten van inclusie en sociale cohesie:* Gemeenten streven naar een arbeidsmarkt waar iedereen de kans krijgt om mee te doen, met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen zoals mensen met een arbeidsbeperking, jongeren zonder startkwalificatie en statushouders.
5. *Aanpakken van regionale verschillen:* Arbeidsmarktdynamiek verschilt per regio. Samenwerking, onder meer in de lokale ontwikkelbedrijven, helpt om beleid af te stemmen op regionale uitdagingen en kansen, waardoor gemeenten beter kunnen inspelen op lokale sectoren met arbeidsmarktkrapte of overschotten.

Voor de vormgeving van de werkhubs is een tijdelijke programmastructuur gemaakt. Bovenstaande doelen zijn geoperationaliseerd. De monitoring van de in het convenant beschreven kritische prestatie indicatoren is belegd bij ISD BOL.

3. De taken van ISD BOL

3.1 Inkomen

De primaire taak van ISD BOL is om te zorgen dat alle inwoners van Landgraaf en Brunssum een inkomen hebben, ook mensen die niet in staat zijn in het eigen levensonderhoud te voorzien. De Participatiewet geeft een (aanvulling op het) inkomen tot het toepasselijke "sociaal minimum". Er bestaat alleen recht op een bijstandsuitkering voor zover er geen andere, voorliggende, wettelijke regeling is. De bijstand is het laatste vangnet. Bij de intake wordt overigens niet alleen naar het inkomen gekeken. Er wordt domein overstijgend naar de situatie van betrokkene gekeken (zie ook hoofdstuk 1). Zo wordt de taalmeter als instrument gebruikt om de mate van laaggeletterdheid te meten.

Toelichting op bovenstaand schema:
Als een kandidaat zich meldt voor een PW-uitkering zal er naast een rechtmatigheidscontrole ook een diagnose gesteld worden. Door middel van deze diagnose (triage) wordt een aantal aspecten onderzocht:

- Via de diagnosetool CompetenSYS wordt de mate van “werkfitheid” beoordeeld;
- Er wordt onderzocht of de kandidaat laaggeletterd is (taalmeter/taalverkenner) –doorverwijzing naar partners Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad (BGP);
- Er wordt onderzocht of er financiële problematiek speelt – doorverwijzing maatschappelijk werk;

- Er wordt onderzocht of de kandidaat voldoet aan de Wet Taaleis.

Voor de overdracht van verantwoordelijkheid voor specifieke doelgroepen van ISD BOL naar de MOB's is de categorie van werkfitheid bepalend.

Aan de poort onderscheiden wij met behulp van CompetenSYS de volgende doelgroepen:

- Doelgroep Duurzaam Arbeids- en trajectOngeschikt (DAO);
- Doelgroep Duurzaam Arbeids- en trajectOngeschikt UWV (DAU);
- Doelgroep Tijdelijk Arbeids- en trajectOngeschikt (TAO);
- De doelgroep 1-30% werkfit (kandidaten zijn op basis van een eerste verkennende diagnose niet bemiddelbaar naar de arbeidsmarkt);
- De doelgroep 30-80% werkfit (kandidaten zijn op basis van een eerste verkennende diagnose niet direct bemiddelbaar naar de arbeidsmarkt);
- De doelgroep 80-100% werkfit (kandidaten zijn op basis van een eerste verkennende diagnose direct bemiddelbaar naar de arbeidsmarkt).

Landelijke wetten

Participatiewet

- De wet regelt financiële bijstand voor mensen die geen of onvoldoende inkomen of vermogen hebben om hun levensonderhoud te voorzien en daarnaast niet in aanmerking komen voor andere uitkeringen.

IOAW

- De wet IOAW (Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers) is een inkomensvoorziening voor oudere werknemers (geboren voor 1965) die werkloos zijn. Bij voldoende arbeidsverleden kan er aanspraak gemaakt worden op een IOAW-uitkering als de Werkloosheidswet-uitkering eindigt. De IOAW-uitkering vult het inkomen aan tot bijstandsniveau.

IOAZ

- De wet IOAZ (Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen) is bedoeld om oudere zelfstandigen met onvoldoende inkomen, vanwege werkloosheid of een arbeidsbeperking, financieel te ondersteunen.

Wet Inburgering (WI)

- De WI is bedoeld om nieuwkomers zo snel mogelijk de taal te laten leren en mee te laten doen in de Nederlandse samenleving. De gemeenten bepalen de route, gericht op betaald werk.

Alleenverdienersproblematiek

- De Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek compenseert huishoudens die door een ongunstige samenloop van regels (bijvoorbeeld in toeslagen) onder het bestaansminimum dreigen te raken.

Bijzondere bijstand

- Er is bijzondere bijstand beschikbaar voor onder meer (een deel van) advocaat- en juridische kosten, bewindvoering, budgetbeheer, ziekenbezoek en woonkosten bij een eigen woning.

Opvang ontheemden Oekraïne

- De (landelijke) regeling Opvang ontheemden Oekraïne voorziet in een financiële bijdrage voor onder meer voedsel, kleding en onderkomen.

Specifieke regelingen Landgraaf en Brunssum

Activiteiten voor volwassenen	• Bij een laag inkomen en een gering vermogen is er een bijdrage beschikbaar voor elk gezinslid vanaf 18 jaar. Deze bijdrage is bedoeld om actief mee te doen aan sport, muziek en cultuur. Ook is een bijdrage beschikbaar voor een internetabonnement.
SMI	• Met een SMI-regeling kunnen gemeenten gezinnen tijdelijk ontlasten door een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang te bieden.
Individuele inkomenstoeslag	• Een jaarlijkse individuele inkomenstoeslag wanneer er sprake is van een jarenlang laag inkomen dat voorlopig niet (veel) hoger wordt.
Eigen bijdrage kinderopvang	• Onder bepaalde voorwaarden is een vergoeding beschikbaar voor de eigen bijdrage van kinderopvang.
Persoonsgebonden StimuleringsBudget (PSB)	• Een PSB is onder bepaalde voorwaarden beschikbaar wanneer men een traject volgt bij Betere Buren Brunssum of het Mensontwikkelbedrijf Landgraaf.
Uitstroompremie	• Een uitstroompremie is onder bepaalde voorwaarden beschikbaar als stimulans om een betaalde baan te accepteren. De premie is €1.500,-
VGZ regeling	• Wie deelneemt aan het VGZ Zuid-Limburgpakket kan een deel van de premie terugkrijgen. Dat is € 20 voor inwoners van Brunssum en € 15 voor inwoners van Landgraaf.
Giften	• Giften worden (mits gemeld) tot een bedrag van € 1.200 op jaarbasis vrijgesteld. Dit bedrag wordt (dus) niet gekort op de uitkering. Daarbij wordt niet geoordeeld over de bestemming en of de gift in geld of in natura is.
Bijdrage eigen risico zorgverzekering	• Er is onder voorwaarden een bijdrage voor de hoge zorgkosten voor chronisch zieken van € 100 (Brunssum) respectievelijk € 90 (Landgraaf).
Bibliotheekabonnement	• Inwoners van Landgraaf en Brunssum met een laag inkomen (tot 120% van het minimumloon) kunnen een gratis bibliotheekabonnement krijgen. Deze regeling is bedoeld om geletterdheid en ontwikkeling te stimuleren. Jongeren tot 27 jaar kunnen bovendien eveneens gratis lid worden. Dit wordt gefinancierd vanuit de provincie Limburg.
Dal Vrij Limburg abonnement	• Gratis Dal Vrij Limburg abonnement. Inwoners van Brunssum en Landgraaf met een inkomen tot en met het bijstandsniveau (100% van het sociaal minimum) kunnen gratis het Dal Vrij Limburg abonnement van Arriva aanvragen. Met dit abonnement kan men in de daluren gratis reizen in de treinen en bussen van Arriva.
Landelijke kindregeling	• Dit is een herstelregeling van de overheid voor kinderen en jongeren van wie de ouders gedupeerd zijn door de toeslagenaffaire. De regeling is bedoeld als steuntje in de rug en bestaat uit de volgende onderdelen: Een geldbedrag: Kinderen en jongeren ontvangen een vast bedrag als financiële compensatie.Brede ondersteuning: Hulp op maat, zoals begeleiding bij persoonlijke ontwikkeling, emotioneel herstel of hulp bij het vinden van de juiste zorg

Specifieke regelingen Landgraaf

- Het geven van een mantelzorgcompliment;
- Minimaregelingen voor kinderen (vanaf 1 januari 2028).

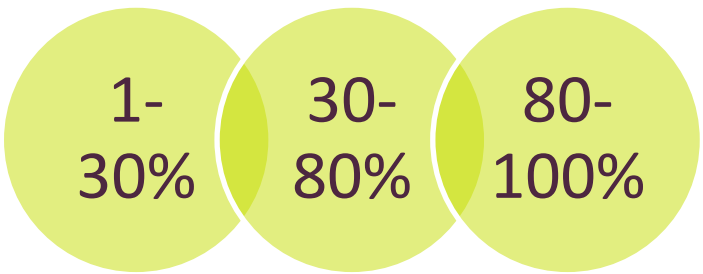
Veel van deze regelingen zijn gericht op het bestrijden van armoede. Medewerkers van ISD BOL signaleren daarom vroegtijdig of daar sprake van is. Zij hebben een belangrijke taak bij het doorverwijzen naar schuldhulpverlening en ketenpartners die zich richten op bestrijding van armoede en ondersteuning, zoals de voedselbank. De zogenaamde Voorzieningenwijzer is daarbij een belangrijk en volledig hulpmiddel.

3.2 Werk en mensontwikkeling

Het moment waarop iemand zich meldt voor een uitkering is niet alleen het startpunt van inkomensondersteuning maar is vooral ook het startpunt voor een zo snel mogelijke weg naar werk. Zoals in hoofdstuk 2 te lezen was is de verantwoordelijkheid voor mensontwikkeling en het aan het werk helpen neergelegd bij verschillende organisaties die in de praktijk zeer nauw met elkaar samen werken. Hieronder wordt aan de hand van de mate waarin iemand arbeidsfit is, uiteengezet welke instantie waarvoor verantwoordelijk is.

Specifiek voor Landgraaf geldt dat iedereen met arbeidsfitheid, na de triage bij ISD BOL, wordt uitgenodigd voor het Starttraject. Het starttraject is een groepsgewijze aanpak en heeft als doel om te komen tot een gedegen analyse van de arbeidsfitheid, belastbaarheid en het ontwikkelpotentieel. Na het startraject wordt een vervolgtraject ingezet om te komen tot maximale participatie, bij voorkeur uitstroom naar betaald werk.

Specifiek voor Brunssum geldt dat alle cliënten die minimaal 1% arbeidsfit zijn, na de triage van ISDBOL, bij Betere Buren worden opgeroepen voor een intakegesprek waarbij de Ontwikkelcoach met behulp van CompetenSYS een basis diagnose opstelt. Hierna volgt een “snuffelstage” van maximaal drie maanden en wordt een persoonlijk ontwikkelplan opgesteld met bij voorkeur de snelste weg naar betaald werk.

1-30 % arbeidsfit

Voor cliënten uit deze groep is een traject naar arbeid op dit moment niet mogelijk. Laat staan dat betaald werk haalbaar is. Van deze cliënten wordt wel verwacht dat zij naar vermogen participeren in de maatschappij. Dat zal in de meeste gevallen vrijwilligerswerk zijn. Ook als er niet naar vermogen geparticipeerd kan worden, gaat de cliënt naar Betere Buren of MOB voor een traject richting maatschappelijke participatie. Wanneer dat gerealiseerd wordt, blijft de cliënt de verantwoordelijkheid van Betere Buren.

ISD BOL screent afhankelijk van de situatie ("dienstverlening op maat") regelmatig deze groep cliënten op verandering in hun situatie en of alle data nog actueel zijn. Een (klein) deel van deze groep zal een indicatie Nieuw Beschut kunnen krijgen. Dit gebeurt met behulp van Betere Buren. De cliënten worden tweemaal per jaar door een Ontwikkelcoach gesproken (her-controle). Als volgens de beoordeling van een Ontwikkelcoach een cliënt in aanmerking zou kunnen komen voor nieuw beschut dan wordt door Betere Buren contact opgenomen met het UWV om te kijken of het traject richting nieuw beschut daadwerkelijk kan worden ingezet.

30-80% arbeidsfit

Bijstandscliënten die tussen de 30-80% arbeidsfit zijn, volgen een traject bij Betere Buren of MOB. Uiteraard verstrekt ISD BOL tijdens het traject de uitkering.
Daar waar maatwerk nodig is dat niet door de mensontwikkelbedrijven kan worden geleverd, wordt er afgestemd met ISD BOL voor een alternatief.

Daarnaast verzorgt ISD BOL ondersteuning bij (geautomatiseerde) processen voor Betere Buren en MOB.

80-100% arbeidsfit

De groep 80-100% arbeidsfit bestaat in veel gevallen uit cliënten die door een ontwikkeltraject bij het Betere Buren of MOB 80-100% geworden zijn. In principe is het aan Betere Buren of MOB om deze cliënten te matchen met vacatures en uit te plaatsen naar werk, al dan niet met de inzet van een arbeidsmarktinstrument. Overigens bieden Betere Buren en MOB ook trajecten aan voor NietUitkeringsGerechtigden (Nuggers).

Daarnaast melden zich ook 80-100% arbeidsfitte cliënten bij ISD BOL voor een uitkering. Dat kan gaan om cliënten die voorafgaand aan hun aanvraag een WW-uitkering hebben gehad of cliënten die nog onvoldoende arbeidsverleden hadden opgebouwd om na ontbinding van hun arbeidsovereenkomst voldoende recht te hebben op een WW-uitkering. Maar het kan ook gaan om ZZP'ers die geen inkomsten (meer) kunnen genereren.

Naast ISD BOL, Betere Buren en MOB is ook het WSP werkzaam voor de groep 80-100%. Er is een wettelijke verplichting om de werkgeversbenadering regionaal uit te voeren. Zij doet dit in nauwe samenwerking en afstemming met de plaatselijke mensontwikkelbedrijven en de sociale diensten in Parkstad. Het WSP is verantwoordelijk voor de werkgeversarrangementen. Er wordt gezocht naar baanopeningen die passen bij het beschikbare bestand. De accountmanagers halen niet alleen vacatures op. Zij zijn zowel vraaggericht als aanbod gedreven op zoek naar deze baanopeningen. Vanuit de mensontwikkelbedrijven is er behoefte aan ontwikkelplekken buiten de eigen gemeente. Om daar mogelijkheden te creëren is de aanbod gedreven benadering van het WSP richting werkgevers een belangrijk hulpmiddel.

Toekennen Loonkostensubsidie

Voor cliënten die een loonwaarde hebben van minder dan 100% van het minimumloon kan de werkgever een loonkostensubsidie aanvragen. Het kan gaan om mensen met (voorafgaand) een bijstandsuitkering, een uitkering op grond van de Anw, IOAW of IOAZ of om niet-uitkeringsgerechtigden die wel aanspraak kunnen maken op ondersteuning bij arbeidsinschakeling. Dat zijn er zo'n 125 per jaar. De medewerkers van ISD BOL voeren de administratieve afhandeling en financiële verwerking uit na een opdracht van Betere Buren of MOB.

Juridische vraagbaak bij re-integratie

Specifiek voor re-integratie werkt ISD BOL in samenspraak met haar partners het gemeentelijk beleid uit in uitvoeringsregels en werkinstructies voor Betere Buren en MOB. Daarnaast fungeert zij voor deze organisaties als vraagbaak met betrekking tot wetten en verordeningen.

3.3 De menselijke maat en handhaving

Een fout is meestal geen boze opzet. ISD BOL heeft altijd de menselijk maat als adagium gehanteerd, ook toen het nog niet zo genoemd werd en zet dit leidend principe vol overtuiging voort. Dit sluit aan bij de in het eerste hoofdstuk genoemde landelijke ontwikkelingen en adviezen. Er vindt altijd een beoordeling plaats van de persoonlijke omstandigheden. De nieuwe wet handhaving Sociale zekerheid, die in het eerste hoofdstuk al benoemd werd, biedt daarvoor meer mogelijkheden dan in het verleden.

Een ander principe is dat fraude nooit mag lonen. Ook dat blijft een fundament voor de werkwijze van ISD BOL!

Daarnaast hanteert ISD BOL al jarenlang het concept Hoogwaardige Handhaving. Technische ontwikkelingen en data-analyse maken het mogelijk zeer gericht op risico's te sturen. Tendensen en patronen worden snel ontdekt waardoor handhaving maatwerk is geworden. In de praktijk betekent

dat een veel effectievere en efficiëntere werkwijze: het kost minder inzet van tijd en levert meer op. Het werkt ook andersom: het vaststellen van kans profielen (bedoeld wordt de kans op fraude) van klanten zorgt voor administratieve lastenvermindering bij zowel de cliënt als bij ISD BOL.

Ook blijft de traditionele handhaving een belangrijke taak, namelijk de inzet van de sociaal rechercheurs: meldingen – al dan niet anoniem – zijn een belangrijke bron.

De preventie aan de poort is de afgelopen jaren geïntensiveerd en maakt nu integraal onderdeel uit van de beoordeling bij een aanvraag voor een bijstandsuitkering.

Sociaal rechercheurs komen structureel bij Betere Buren en MOB. Het persoonlijk contact verlaagt de drempel voor de medewerkers van Betere Buren en MOB om signalen te geven aan de sociaal rechercheurs.

Betere Buren en MOB geven niet alleen signalen met betrekking tot fraude maar constateren ook wanneer cliënten afspraken niet nakomen of ander ongewenst gedrag vertonen. Dit wordt doorgeven aan ISD BOL die korting op de uitkering toepast, het zogenaamde “afstemmen van de uitkering”.

3.4 Administratieve taken en ontzorgen

Intern

In de vorige paragraaf gaven we al aan dat data-analyse een belangrijk hulpmiddel is bij handhaving. Maar we gebruiken dit “analyse gestuurd werken” niet alleen voor het opsporen van fraude. Het wordt ook ingezet bij re-integratie (welke trajecten hebben de grootste kans op succes, welke werkgevers plaatsen kandidaten c.q. bieden vacatures aan enz.) én bij inkomen (welke mutaties kunnen zonder onderzoek administratief worden afgehandeld).

Hierdoor worden cliënt en de eigen organisatie niet onnodig belast met vragen en uitgebreide rapportages. ‘Analyse-gestuurd werken’ wordt dan ook integraal toegepast in de bedrijfsvoering van ISD BOL.

Daarnaast zijn werkprocessen van ISD BOL in hoge mate gedigitaliseerd. Cliënten die daartoe in staat zijn kunnen aanvragen digitaal vanuit huis doen of op locatie met hulp van de baliemedewerkers.

Ook de secundaire processen zijn zo ver geautomatiseerd als maar mogelijk is. Los van de hogere mate van efficiency, biedt dit ruimere mogelijkheden voor (snellere) rapportages en biedt het de medewerkers, het management maar ook ketenpartners en opdrachtgevers inzicht in onder meer aard en omvang van het bestand, doorlooptijden van processen en resultaten.

Belangrijk aandachtspunt is beveiliging van data. ISD BOL onderzoekt of hierin samenwerking mogelijk is met andere uitvoerders zoals bijvoorbeeld ISD Kompas.

Betere Buren en MOB

ISD BOL is een organisatie die zijn administratie op orde heeft. Betere Buren en MOB maken al uitgebreid gebruik van de administratieve en digitale mogelijkheden van ISD BOL. Door het overnemen van administratieve taken worden de ontwikkelcoaches ontzorgd.

- ISD BOL voert sinds de oprichting van de mensontwikkelbedrijven van de BOL-gemeenten voor deze bedrijven administratieve werkzaamheden uit.
- Een aantal administratieve taken direct verbonden aan de uitvoeringstaken van de ontwikkelcoaches van BB en MOB zijn overgenomen; dit om de ontwikkelcoaches te ondersteunen. Het gaat om back-office-taken en het verwerken van de E-formulieren. Door deze administratieve ontzorging hebben de ontwikkelcoaches meer tijd en ruimte om de klanten te begeleiden.
- Voor de gemeenten verricht ISD BOL de administratieve taken vanuit de Wet Inburgering. Door deze taken voor haar rekening te nemen worden eveneens de ontwikkelcoaches administratief ontlast.

Daarnaast levert ISD BOL wekelijks statistieken, Excel-bestanden en managementrapportages aan Betere Buren en MOB. Dit zal de komende periode verder uitgelijnd worden om te komen tot op elkaar aansluitende kwartaalrapportages naar gemeenten.

Sociaal Domein

Niet alleen voor Werk en Inkomen maar voor het brede sociaal domein (jeugd, Wmo) biedt ISD BOL administratieve ondersteuning aan de gemeenten.

- ISD BOL voert voor de BOL-gemeenten in voorkomende gevallen de terug- en invordering uit van ten onrechte genoten Wmo-uitkeringen en voorzieningen uit de Jeugdwet;
- ISD BOL geeft invulling aan het administratieve proces vanuit de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening die op 1 januari 2021 is ingegaan;
- ISD-BOL ziet toe op de taken voor Wmo en Jeugd.

Regionale Werkhubs

Zoals in hoofdstuk 2 al genoemd is, voert ISD BOL de monitoring uit van de doelen en prestaties van de regionale werkhubs.

4. Speerpunten

Voor de periode 2027–2030 zijn onze speerpunten:

Preventie aan de poort (voorkomen is beter dan handhavend optreden);

Beleid en uitvoering worden permanent langs de maat van nieuwe PW in balans en wet Handhaving gelegd;

Permanente screening (dienstverlening op maat) voor onze doelgroepen (0 /1-30);

Het ondersteunen van BB en MOB door de preventiemedewerker en sociaal rechercheurs;

Continue monitoring van onze dienstverlening (KTO);

Verdere optimalisatie van de administratieve ontzorging van BB en MOB;

Participeren in lokale aanpak sociaal domein Brunssum en Landgraaf.